

(המשך מעמוד 8)

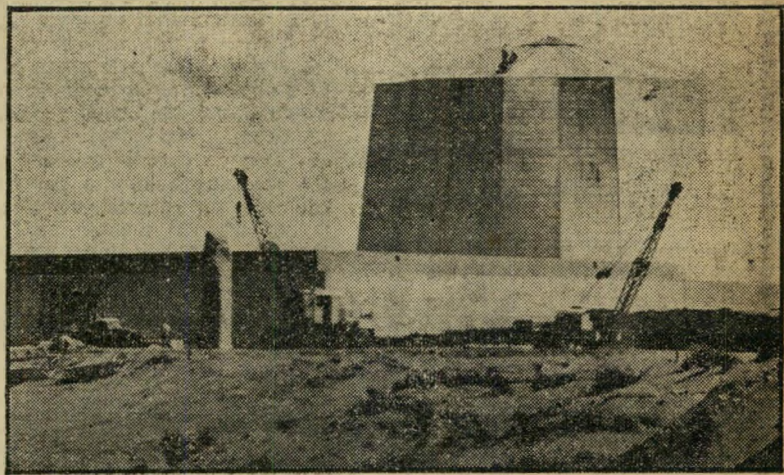
יו ולא ידעו, עליכן, מההודעה השניה והת' כוננו להלחיה. מאות רבנים ובעלי בתים הלכו לתת לי את הכבוד האחרון. רק לפני ביתי נודעה להם הבשורה הטובה, שברוך השם חי וקיים אנוכי.

מעשה בטלפון. פעם, בהיותי בשי' קאנו, קראתי הביתה והנה הטלפון הופסק. קראתי את מחלקת המסחר של הטלפון בניו יורק ומסרו לי שמישהו קרא ואמר ששמו הרב אמסעל וביקש להפסיק את הטלפון ואי תקרא אשתי להחזיר את הטלפון, ואי ידעו שמפאת מחלוקת עמה אני הולך מביתי לזמן רב ולא אשלם. סיפורו של הרב אמסעל, מוכיח כי ממשכיכם בתעלוליהם, כשאתיהם בישראל

ניהם במתח מתמיד, ומרשימים בהתמוגגותם עם הנוף. היה צורך לחצוב אבנים חדשות. לצורך הכנת בסיס הזכוכית הגדול של האנדרטה, הזמין האבר לוחות זכוכית מיר' חדים בעובי שלא יוצר עד כה בשום בית' חרושת. למרות האזהרות המוקדמות עמד האבר על יצירת הזכוכית בעובי המיוחד. כאשר התקררו לוחות הזכוכית הם נסדקו. לא נותר אלא להכין את הבסיס מלוחות זכוכית דקים יותר.

בינתיים המשיך האבר לטוס ללא הפסק בקו תל-אביב-פאריס, על חשבון תקציב המדינה. כאשר הושלמו לבסוף עבודות ה' הכנה, התברר שהאנדרטה תעלה למעלה מ' מאה אלף ל"י.

ילדים יצטרפו רישון. באחת ההז' דמנויות הסביר האבר את האופי המיוחד של פסליו: "פסל אינו רק מצבה של יופי.

הקמת אנדרטה בחזית הכור האטומי רושם על האורזים

למדו שיטות שהן משוכללות אמנם פחות, אך מביאות לתוצאות הרבה יותר מהירות.

מדע

על חשבון הבארון

שלושה מנוסים גדולים התאמצו בשבוע האחרון להעמיד עמודי גראניט ענקיים ב' חזיתו של הכור האטומי הנסיוני בניו יורק. לעיני המתבונן הור עשויים עמודים אלה, שמשקל כל אחד מהם הוא כמה טונות, להיראות כתגלית חדשה בשדה המחקר ה' אטומי. אולם המציאות אינה כה מסתורית. העמודים אינם אלא חלק מאנדרטת ענק, הגדולה, המרשימה והיקרה בישראל. כאשר תעמוד האנדרטה על תילה, יהיה זה מבנה מרהיב עין, עשוי בסגנון החדש ביותר של אמנות הפיסול המודרנית. גושי האבן הענקיים יושתתו על בסיס זכוכית גדול, וביניהם תקלח מזרקה מים.

במדינה העניה כל כך באנדרטות, עתידה אנדרטת האטום בניו יורק להתנבס אמנר' תי חשוב. סימן השאלה היחיד המרחף מ' עליה הוא: בשביל מי, בעצם, היא הוקמה? **הזכוכית התבקעה.** שטח הכור ה' אטומי בניו יורק, הכפוף לאגף המחקר ב' משרד הבטחון, אינו רק שטח חולי, המרו' חק במקום ישוב. זהו גם שטח סגור, שהכניסה אליו מותרת רק לעובדי הכור ו' לאלה הזוכים לרשיון מיוחד מטעם משרד הבטחון.

הקדן למימון האנדרטה ניתנה על-ידי הברון גימס דה-רוטשילד, הקשור בישראל בעסקים שונים. הברון רוטשילד גם בחר את הפסל שהקים את האנדרטה: שמאי האבר.

האבר, בעל הזקן המגודל, מי שהיה נטר' במשרת הישובים העבריים ויושב מאז 1948 בפאריס, התפרסם לפני שנים מכפר בעת שזכה בפרס הפיסול הצרפתי החשוב, פרס בורדל (העולם הזה 1195). במשך חד' שים ארוכים תיכנן האבר, בן ה'40, את האנדרטה בניו יורק, קבע גם את הסכום המשוער הדרוש להקמתה. האומדן הסתכם בכמה רבבות דולרים. אבל מן התכנון עד הביצוע גדל הסכום פי כמה. האבר הזמין את אבני הגרניט אצל חברת אבן וטיד בבאר-שבע, לא טרח להיות נוכח בשעת ביצוע ההומנה. כשהגיעו האב' נים הגדולות למקום, התברר שאינם מתאי' מות להאבר, שפסליו אינם אלא מבנים מורכבים של כמה גושי-אבן, השרויים ב'

הוא גם אנדרטה של חינוך, שילדים מטפסים עליה ומשחקים לידה. צחוק הגורל הוא, שאם ירצה פעם איוה ילד לשחק ליד האנדרטה הראשונה של האבר בישראל, הוא יהיה זקוק לרשיון מטעם משרד הבטחון. כי בעיני שמעון פרס חשוב יותר להעמיד אנדרטה כזו במקום שתעשה רושם על אורחיה, מאשר במקום בו תשמש אתר אסתטי ואמצעי חינוכי.

הסימל הצבאי

הקוילינג

ח"כ דיאב עבד ישב מסוגר בבית-האבן שלו בטייבה. מסביב לבית הסתובבו הגב' רים ממשפחתו, כשהם חמושים אקדחים. פטרולים של משמר הגבול סיירו בסמטאות הכפר הערבי בגבול המשולש, וכוח מש' טרה מיוחד רוכז בתחנת המשטרה המקור' מית. כולם חששו לחייו של הח"כ הערבי, היחיד שהרים את ידו בעד המשכת המימ' של הצבאי על בני עמו.

הסיבה לחשש היתה הפגנת זעם שכונסה בשבת האחרונה ברחבת בתי-הקפה של טייבה. מארגני ההפגנה לא ביקשו אומנם רשיון לקיימה, ואילו היו מבקשים, לבטח לא היו מקבלים; אך הם השתמשו בטכסיס כדי לקיימה: נערכה אסיפה קטנה בבית' קפה, המותרת לפי החוק. הנאומים הועברו ברמקול לקהל 500 הגברים בכיכר. נציגי כל המפלגות התומכות בביטול המימשל, שפכו את כל החרפות האפ' שריות על ראשו של עבדי. בעוד שאחד מהם הזכיר כי עוד במלחמת העצמאות נחשד עבדי במסירת ידיעות על בני-כפרו ליהודים, קראו אחרים להטלת חרם חברתי על הח"כ.

כאשר הסתיימו הנאומים, רצו כמה צעיר' רים חמומי מוח להמשיך בהפגנה לביתו של עבדי. אולם סאלאח בראנסי, איש אל-ארד, האישיות המרכזית בין מתנגדי המימ' של בכפר נמז זאת מהם, מחשש לפרובו' קציה. האסיפה התפורה בהחלטה: "אנו מג' נים את עמדת שני חברי הכנסת הערביים, אשר תקעו חרב בגבם של הערבים הנלחמים למען שיווי זכויות וביטול הכוב וההפליה." ח"כ עבדי המשיך להסתגר בביתו, הסי' ביר למקורביו מדוע הצביע בעד המימשל: "רציתי למנוע גיוס צעירים ערבים לצה"ל."

* הח"כ הערבי השני שהצביע בעד ה' מימשל הוא הדרוזי אבאר דאיש, שבני עדתו שוחררו מעול התימשל.

ה ידיעה של סוכנות הידיעות היהודית פורסמה בכל העיתונים הישראליים. וזו לשונה: "חוגים מדיניים בצרפת מרוצים מעמדתה של ממשלת ישראל, שהגבילה את תוקף דרכונו של מר יוסף גולן, וסבורים כי בכך הסירה את העוקץ מן היחסים בין צרפת לישראל — כך כתב עתון-הערב הפאריסאי 'להמונד'." הקוראים הישראליים, שעקבו בתמיהה גוברת אחרי פרשת גולן, קיבלו את הידיעה כפתרון של תעלומה. היה נדמה להם שסוף-סוף הבינו את פשר העניין. הם לא יכלו לדעת כי הידיעה היתה לקוייה מבחינה אחת: לא היה בה שמץ של אמת. להיחזקת אמנם פירסם בשבת ידיעה על שלילת דרכונו של גולן, אך ידיעה זו הוכתרה במלים "מאת כתבתנו המיוחדת בירושלים". והיא לא הכילה מלה אחת על עמדת ממשלת צרפת. בידיעה דובר אך ורק על עמדת ממשלת ישראל, בפרשה זו, שלהיחזקת החשיבה עד כדי כך שפירסם אותה בראש עמוד חדשות-החוף שלו. זיוף קטן זה היה אופייני לכל האחירה שאפסה פרשה מסתורית זו. כל הצדדים, כולל יוסף גולן עצמו, היו מעוניינים לטשטש. אך לגבי האורח הישראלי היתה לה חשיבות רבה מאוד. היא היוותה צעד גדול נוסף לקראת דיקטטורה גלויה בישראל.

★ ★ ★

משרד-החוף פרטי

גיבורי-בעי-כורחן של הפרשה היה גבר גבוה מאוד, בעל כתפיים רחבות, המכופף ודר'קבע את קומתו כדי להגיע לרמת בני-שיחיו. יש דעות רבות על תפקידו המדויק של יוסף (ג'וזי) גולן-גולדן, הצבר בן ה'39 מכפר אביחיל. יש שראו בו שר-החוף של מדינה שאינה קיימת, או מנהל של משרד-החוף פרטי. יש שראו בו סוכן-בדרג-גבוה של ממשלת ישראל, העושה את העבודה השחורה אשר הממשלה עצמה אינה מסוגלת, מסיבות שונות, לבצעה. יש שראו בו מתחרה בלתי-ינעיים של שגרירי ישראל בעולם. יש שראו בו גאון של יחסי-ציבור. מנגנוני-החושך של תריסר מדינות עוקבים בעניין אחרי מעשיו. מנגנון-החושך של מדינת-ישראל נכלל ברשימה זו. לעומת זאת אין ויכוח על תפקידו הרשמי של גולן: הוא פקיד הקונגרס היהודי העולמי, הגוף המתיימר להיות המוסד העליון והבלתי-תלוי של העם היהודי העולמי. בשם הקונגרס הוא הקים משרד מדיני, שמושבו היה — בנו אחר זו — בסאריס, רומא. גינבה ושוב פאריס. הקונגרס היהודי העולמי הוא אחוזתו של הדר' נחום גולדמן. אולם גולדמן יושב גם על תריסר כסאות אחרים. אין לו פנאי, וגם לא חשק, לעסוק בדיסלומטיה היומיומית של הקונגרס. על כן נתן לגולן חופש-פעולה רחב למדי. חופש זה הצדיק את עצמו, כי בפעולתו החופשית השיג גולן עבור גולדמן הישגים חשובים מאוד, שעזרו להסוך את גולדמן לדמות מוכרת בעולם המדיני, ובמרחב הערבי. כל אחד מההישגים האלה היה כדקירה בבשרו של משרד-החוף הישראלי.

★ ★ ★

פצצה בפירנצה

עודתו של גולן נעשית בשקט, כדימומים השוררים בשטח-ההפקר שבין דיסלומטיה רשמית לבין עיסקי-חושך. לעתים קרובות קורה ששתי מדינות מעוניינות לקיים ביניהן מגע, אך אינן יכולות להיכדר בגלוי זו עם זו, מפני שהן מעמידות פנים של אויבות-בנפש. הקונגרס היהודי העולמי הוא פירמה מצויינת למגעים מסוג זה. בשנים הראשונות של המהפכה המצרית, לפני שבן-גוריון ועבד אל-נאצר הכריזו מלחמת-חרמה אישית זה על זה, היה המימטר המצרי החדש מעוניין למשש את הדופק הישראלי לגבי אפשרות של הסדרים חלקיים. התפקיד הוטל על סוכנים מצריים שונים ברומא ובפאריס. הם באו במגע עם גופים יהודיים שונים, ובייחוד עם הקונגרס היהודי. גולן קיים שיחות ודיחה לגולדמן. אחת התוצאות הגלויות של מגעים אלה היה כינוס ועידות-פירנצה הראשונות. בעל-החסות היה ראש-העיר-לשעבר, הפרופסור הקטן' ג'ורג'ו לה-פירה. ממשלת איטליה העניקה לוועידות גושפנקה כמעט רשמית. אולם הרוח החיה, הכוח האמיתי מאחורי הקלעים, היה המוצב הכללי — ג'ו גולן. ועיקר התקציב בא מן הקונגרס היהודי העולמי. המצב כולו היה עדין ויוצא-דופן. שליחים מצריים השתתפו בחעידות, ושגריר מצריים ברומא, אוקאשה (כיום שר בממשלת עבד אל-נאצר) לקח חלק פעיל באירגונן. הוא ידע

תמונה זו מדינמה את היחסים שקשר גולן עם ראשי הציבור באפריקה הצפונית. בתמונה: מדי בן-ברקה, ראש הפרלמנט המארוקאי וראש הפלג הסמאלי של מפלגת איסתיקאלא (במשקפי שמש).

עם המארוקאים